

Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto koskien maankaatopaikan ympäristölupaa ja toiminnan aloittamislupaa Kokemäellä

Kaula 17.06.2026 § 43
221/11.01.00.03/2026

Valmistelija

Ympäristötarkastaja Nora Albrecht

Lupa- ja valvontaviraston diaarinumero: ESAVI/26030/2024
Valmistelija Vs. ympäristötarkastaja Nora Albrecht

Asian kuvaus

Väylävirasto hakee Lupa- ja valvontavirastolta ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa sekä toiminnan aloittamislupaa Äimälä–Aro tasoristeysten poistohankkeessa syntyvien pilaantumattomien ylijäämämaiden pysyväälle sijoittamiselle Kokemäen Järilän alueelle kiinteistölle 271-411-2-53.

Hakemuksen mukaan alueelle on tarkoitus sijoittaa yhteensä noin 100 000 m³ ylijäämämaita kahdelle vierekkäiselle sijoitusalueelle. Sijoitusalue 1 suunniteltu täyttömäärä on noin 70 000 m³ ja sijoitusalue 2 noin 30 000 m³. Täyttöalueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 5,6 hehtaaria. Täyttökorkeus on enimmillään noin kolme metriä nykyisen maanpinnan yläpuolella. Toiminnan päätyttyä alueet on tarkoitus maisemoida ja metsittää.

Sijoitusalue ei sijaitse virallisesti luokitellulla pohjavesialueella, mutta se rajautuu välittömästi Järilänvuoren vedenhankintaa varten tärkeään I-luokan pohjavesialueeseen. Hakijan oman aineiston mukaan lähimmillään pohjavesialueen raja sijaitsee alle 20 metrin etäisyydellä suunnitellusta sijoitusalueesta. Lisäksi hakijan täydennyksissä todetaan, ettei sijoitusalueen ja pohjavesialueen välissä ole erottavaa kalliokynnystä tai tiivistä maaperäkerrosta.

Hakemuksessa esitetään, että alueen hulevedet kerätään avo-ojiin ja johdetaan laskeutusaltaan kautta Rausenojaan ja edelleen Kokemäenjokeen. Hakijan näkemyksen mukaan toiminnasta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia pinta- tai pohjavesiin, koska alueelle sijoitetaan ainoastaan pilaantumattomia maa-aineksia.

Asiassa on kuitenkin esitetty huomautuksia ja muistutuksia erityisesti hankkeen vaikutuksista pohjaveteen, vedenhankintaan, pohjaveden virtausolosuhteisiin sekä alueen vesitalouteen. Kokemäen Vesihuolto Oy ja Harjavallan kaupungin vesihuoltolaitos ovat muistutuksessaan katsoneet, ettei hankkeen vaikutuksia pohjavesialueeseen ole selvitetty riittävällä tarkkuudella.

Tämän lausunnon tarkoituksena on arvioida, täyttääkö hakemus ympäristönsuojelulain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset erityisesti

pohjaveden suojelun, vedenhankinnan turvaamisen ja varovaisuusperiaatteen näkökulmasta.

Lisätietojen antaja	Ympäristötarkastaja Nora Albrecht, puh. 044 701 3336
Esittelijä	Kaupungeingeodeetti Jari Prehti
Esityslistan liitteenä	Sijoiusalue, ympäristölupahakemus ja tehdyt selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi, yleisölle tarkoitettu tiivistelmä
Päätösehdotus	Harjavallan kaupunkikehityksen lautakunta päättää Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena lausua Väyläviraston maankaatopaikan ympäristöluvasta ja toiminnan aloittamisluvasta seuraavaa:

Pohjavesi

Hakija ei ole esittänyt ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla riittäviä selvityksiä, joiden perusteella voitaisiin luotettavasti todeta, ettei toiminnasta aiheudu vaaraa pohjavedelle, vedenhankinnalle tai alueen vesitaloudelle. Lisäksi hankkeen vaikutuksia on arvioitu puutteellisesti erityisesti pohjaveden määrällisten vaikutusten, virtausolosuhteiden muutosten sekä riskienhallinnan osalta.

Hakijan omien asiakirjojen mukaan suunniteltu maankaatopaikka sijaitsee alle 20 metrin etäisyydellä Järilänvuoren vedenhankintaa varten tärkeästä pohjavesialueesta. Sijoiusalue rajautuu käytännössä pohjavesialueeseen ja pohjaveden muodostumisalueeseen.

Järilänvuoren pohjavesialue on usean kunnan vesihuollon kannalta keskeinen alue. Kokemäen ja Harjavallan vesihuoltolaitosten muistutuksessa on tuotu esille alueen merkitys laajalle vedenhankinnalle sekä käynnissä oleville tekopohjavesisuunnitelmille. Hanke sijoittuu erittäin herkälle alueelle, jossa mahdolliset vaikutukset voivat ulottua vedenhankinnan kannalta merkittäviin pohjavesivaroihin.

Hakija toteaa täydennyksessään, ettei pohjavesialueen ja suunnitellun sijoiusalueen välissä ole erottavaa kalliokynnystä eikä tiiviimpää maaperäkerrosta. Kun luonnollista geologista estettä ei ole, ei vaikutusten arviointia voida perustaa pelkästään hallinnolliseen pohjavesialuerajaukseen tai yksittäisiin vedenpintahavaintoihin. Tällaisessa tilanteessa vaikutusten arvioinnin tulisi perustua kattavaan hydrogeologiseen mallinnukseen ja pitkäaikaiseen tarkkailuaineistoon. Hakemuksessa keskitytään lähes yksinomaan mahdollisiin haitta-ainevaikutuksiin. Sen sijaan vaikutuksia pohjaveden muodostumiseen, purkautumiseen, vedenpinnan tasoihin ja vedenottamoiden toimintaedellytyksiin ei ole arvioitu riittävästi. Savi- ja siltitäyttö on heikommin vettä läpäisevää kuin harjun hiekka/sora. Se voi lisätä pintavaluntaa ja vähentää veden imeytymistä pohjavesialueen reuna-alueella.

Hanke käsittää noin 100 000 m³ maa-ainesten pysyvän sijoittamisen yli 5,6 hehtaarin alueelle. Sijoiusalueelle rakennetaan ojituksia,

hulevesijärjestelyjä sekä laskeutusallas, joiden vaikutukset alueen vesitalouteen voivat olla merkittäviä. Hakijan omassa aineistossa todetaan alueella esiintyvän pohjaveden purkautumista ojastoihin. Tästä huolimatta vaikutuksia pohjaveden määrään ei ole tarkasteltu kattavasti.

Hakijan toimittamien pohjavesiputkitietojen perusteella pohjaveden pinta sijaitsee useissa havaintopisteissä vain muutaman metrin syvyydessä maanpinnasta. Pohjavesitilannekartta osoittaa lisäksi useita havaittuja virtaussuuntia sekä pohjaveden purkautumisalueita sijoitusalueen ympäristössä.

Nämä havainnot osoittavat alueen olevan hydrogeologisesti aktiivinen. Tästä syystä hankkeen vaikutuksia ei voida arvioida samalla tavalla kuin kuivalla tai hydrogeologisesti eristyneellä alueella.

Hulevedet

Hakemuksen mukaan sijoitusalueiden vedet johdetaan avo-ojien kautta yhteen laskeutusaltaaseen, josta vedet johdetaan edelleen Rausenojan kautta Kokemäenjokeen. Laskeutusallas on rakenteeltaan yksinkertainen ja perustuu pääasiassa kiintoaineen laskeuttamiseen. Hakemuksessa ei kuitenkaan ole arvioitu rankkasateiden vaikutuksia, ilmastonmuutoksen aiheuttamien virtaamavaihtelujen vaikutuksia, altaan todellista puhdistustehoa, mahdollisia ylivuoto- tai ohivirtaustilanteita. Näiden vaikutusten arviointi olisi ollut välttämätöntä hankkeen kokoon nähden.

Vastaanotettavien maa-ainesten laadunvalvonta

Jätteenkäsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmassa todetaan, että alueella ei ole jatkuvaa valvontaa paikan päällä. Maa-aineksen toimittaja vastaa itse kuorman laadusta ja vastaanotto perustuu pääosin kuljettajien tekemiin kirjauksiin.

Hakemuksesta ei ilmene järjestelmää, jolla vastaanotettavien maa-ainesten puhtaus voitaisiin varmistaa riippumattomasti ja järjestelmällisesti. Kun kyseessä on vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen välitön läheisyys, vastaanottovalvonnan tulisi olla huomattavasti esitettyä tasoa kattavampi.

Tarkkailuohjelma

Hakija esittää tarkkailun perustuvan käytännössä yhteen pohjavesiputkeen, yhteen talousvesikaivoon sekä kaksi kertaa vuodessa otettaviin vesinäytteisiin. Tällainen tarkkailu ei mahdollista luotettavaa vaikutusten arviointia eikä mahdollista muutosten havaitsemista riittävän ajoissa.

Tarkkailuohjelmaa ei voida pitää riittävänä ottaen huomioon hankkeen koko, sijainti sekä mahdolliset vaikutukset vedenhankintaan.

Vakuus

Hakija esittää toiminnan vakuudeksi 10 000 euroa.

Kun alueelle sijoitetaan noin 100 000 m³ maa-aineksia pysyvästi, vakuutta ei voida pitää riittävänä kattamaan mahdollisia jälkihoito-, tarkkailu- tai ennallistamiskustannuksia.

Johtopäätös

Hakija ei ole osoittanut ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla, ettei toiminnasta aiheudu vaaraa pohjavedelle, vedenhankinnalle tai alueen vesitaloudelle.

Käytettävissä olevat selvitykset osoittavat, että sijoitusalue sijaitsee välittömästi vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen vieressä, alueiden välillä ei ole hydrogeologista estettä, pohjaveden virtaussuunnista on ristiriitaista asiantuntijatietoa, pohjaveden määrällisiä vaikutuksia ei ole arvioitu, tarkkailu ja laadunvalvonta ovat puutteellisia. Näissä olosuhteissa ympäristönsuojelulain mukainen varovaisuusperiaate edellyttää, ettei ympäristölupaa myönnetä nykyisen selvitysaineiston perusteella.

Edellä esitetyillä perusteilla ympäristölupaa ei tule myöntää.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

Lupa- ja valvontavirasto